

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Beszerezhető a kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajáró
 vagy megőrzésére nem vállal költ.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Bevégzett tény.

Bár a nagyhatalmak diplomatái ugyszólván állandóan érintkezésben vannak egymással s ki nem kerül a figyelmüket még az olyan jelentéktelen esemény sem, ha a balkáni havasi legelőkön egy kecskenyáját tilosra hajtának s minden csekélységért nemzetközi tárgyalásokat folytatnak egymással, mindennek dacára a komolyabb sakkhuzások oly gyorsan történnek, hogy a nagyhatalmaknak idejük sincs a döntő események megakadályozására s nem marad más hátra számukra, mint konstatálni a bevégzett tény.

Különösen akkor választják a nagyhatalmak a diplomáciai eljárásnak ezt a felette könnyű módját, mikor valami kényes természetű dolog fordul elő s mind-egyik fél hozzá nyulni a dologhoz.

Ennek köszönheti Olaszország megalakulását s erre tette fel most a negyvenéves évforduló alkalmából a koronát Tripolisz megszállásával.

Mikor az olaszok negyven évvel ezelőtt a Porta Piát dőngelték s elfoglalták az egyházi államot az európai nagyhatalmak maguk bajával lévén elfoglalva — a non interventio, vagyis a be nem avatkozás kényelmes álláspontjára helyezkedtek, egy sem sietett az apostoli szentszék segítségére. Cavouc és társai felhasználták ezt a kedvező körülményt, siettek végrehajtani tervüket s bevégzett tény elé állították a meglepett Európát.

Most szakasztott ilyen módon vették el a minden oldalról szorongatott töröktől annak utolsó északafrikai tartományát Tripoliszt.

Törökország mást nem tehetvén — a maga sorsára hagyta Tripoliszt csekély számú őrségét kivonta a várból, melyet nyomban megszállottak az olasz csapatok, hajóit sietve visszahívták a Dardanellák biztos partjai közé s most már Európa bevégzett tény előtt áll. Egyik nagyhatalom sem mer szót emelni, mindegyik félti a maga érdekkörét, egyik sem meri megzavarni a békét.

A mi szempontunkból nem is lenne kívánatos, sőt tekintettel balkáni pozíciónkra, ugyancsak meg kell tenni mindent a béke megővésére.

Törökország veszteségén úgy sincs mit sajnálkoznunk, a török világnézet nem tud megférti a keresztény népek felfogásával, azért inkább az lenne óhajtható, hogy Európában is minél előbb teljesen és végleg meglehessen szüntetni a félhold uralmát.

Tripoliszban a törökök kívül más erővel kell megküzdenie Olaszországnak, az arabokkal. Hogy ez könnyebben és jobban fog-e ezúttal sikerülni neki, mint Eritreában? — az a jövő

títka s ez már tisztán az olaszok belügye lesz. Ez már nem hat ki többé Európa békéjének megzavarására.

Az olaszok legújabb afrikai kalandjáról tudósításaink a következők:

Tripolisz ostrom előtt.

Róma, okt. 2.

A Tripolisz egyesült olasz hajóraj parancsnoka jelenti a tengerészeti kormányknak, hogy minden készen áll a város elfoglalására.

A török flotta.

Konstantinápoly, okt. 2.

Az Agence Ottomane közli: A török flotta, miután két olasz hadihajót megsemmisített, két másikat pedig súlyosan megrongált, Chios elé érkezett.

Az első török hadifoglyok.

Páris, okt. 2.

Azok az olasz hadihajók, amelyek Preveza környékén két török torpedónaszádot harcképtelenné tettek, az egyik elsüllyedt naszádról megmentettek öt tisztet és százhuszonhat katonát. A hadifoglyokat ma Genuába küldték. Az olasz hadihajók parancsnokai Rómából utasításokat kaptak, hogy miképpen bánjanak a török foglyokkal. A legszigorúbban meg van hagyva, — hogy a mohamedánokat nem szabad megháborgatni a vallásos szokásaikban.

Béke hírek.

Berlin, okt. 2.

Báró Marschall konstantinápolyi német nagykövet vasárnap éjjel 11 órakor, miután a nagyvezirrel tanácskozott, a szultánhoz ment kihallgatásra és megvitte Vilmos császár válaszáat. Az alatt a török kormány minisztertanácsot tartott.

Berlin, okt. 2.

A nagyhatalmak hajlandók a békeközvetítésre. Altféle az a vélemény, hogy a háború csak rövid ideig fog tartani. A terv az, hogy a nagyhatalmak adjanak mandátumot Olaszországnak Tripolisz megszállására és okkupálására, ennek fejében pedig Olaszország fizessen megfelelő pénzügyi kárpótlást Törökországnak és a hatalmak kezessége mellett biztosítsa örök időre a szultán szuverenitását Tripoliszban.

Elpusztult olasz katonák.

Páris, okt. 2.

A törökök tegnap Tripoliszban két olasz gőzcsonakot, melyekben egyenkint 80 olasz katona volt, fenékre lőttek. Egy másik jelentés szerint a 80 olasz katona a tengerbe veszett.

Róma, október 2.

A Giornale d'Italia teljes határozottsággal közli, hogy Kréta délkeleti partjánál tengeri

csata volt, melyben a török flotta súlyos vereséget szenvedett. Két nagy török hadihajó megfeneklett, kettőt az olaszok rommá lőttek.

London, okt. 2.

Resatin mellett két olasz cirkáló megtámadott több török hajót és azokat megfutamtották, az olaszok bombázzák Resatint.

Konstantinápoly, okt. 2.

A török kormány rendeletet adott ki, hogy a Dardanellákon kívül a világító torony működését szüntessék be.

Tripolisz bombázása.

London, okt. 2.

A Lloyd-nak jelenti máltai ügynöksége, hogy tegnap hajnalban bombázták először az olasz hadihajók Tripoliszt. Egy későbbi keltezésű máltai távirat szerint a bombázás reggel fél hat órakor kezdődött.

Páris, október 2.

A francia kormányhoz jelentés érkezett Tripoliszból, hogy az olaszok megkezdtek a külső erődök bombázását. A francia alattvalók a konzulátusra menekültek.

Konstantinápoly, okt. 2.

A török pénzügyminiszter, mikor megkérdezték, hogy mi eredménye mutatkozik Németország közvetítési kísérletének, némileg lehangoltan azt válaszolta, hogy Marshall nagykövet eddig csak a császár ígéreteit emlegette és reményét fejezte ki. Ezt megerősítette a porta egy magasállású hivatalnok is. A szultán tegnap a próféta köpenyéhez ment és hosszasan imádkozott.

Csata Albániában.

Konstantinápoly, okt. 2.

A janinai váli tegnapi távirata szerint két olasz páncélos a resadiei kikötőben lévő két török ágyunaszádra lövöldözött. Ezek egyikét megsértült, mire legénysége partraszállott. Az olasz hajók erre befutottak a kikötőbe s a várost bombázták, melynek több épülete megsértült. Majd elsüllyesztették a két torpedónaszádot, elhagyták a kikötőt. Az olasz hajóraj elfoglalta a murói kikötőt és elfogta a kikötői, valamint három bárkavezetőt.

Görögország hadikészülődése.

Páris, okt. 2.

A Havas-ügynökségnek jelentik Konstantinápolyból: Kormánykörökben hircsír, hogy Görögország elhatározta hadseregének mozgósítását.

Bolgár mozgósítás.

Szófia, okt. 2.

Macedon bandafőnökök és felkelők önkéntes csapatokat szerveznek Törökország ellen. Több felkelővezér már megjelent az olasz követségnél és felajánlotta szolgálatait.

ORSZÁGGYÜLÉS.

▲ képviselőház ülése.

Budapest, október 2.

Kabos Ferenc alelnök egyenyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül átveszik.

Elnök bemutatja Hevesvármegye feliratát az obstrukció ellen. Mosonvármegye feliratát a sajtószabadság törvényes biztosítása tárgyában, a kőbányai ker. szociálisták nagygyűlésének kérvényét az általános, titkos választójog tárgyában.

Az elnöki előterjesztéssel szemben a kérvények hovautalása tekintetében Ráth Endre ellenindítványt terjeszt elő minden egyes esetben, amelyekre az ellenzék névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Elnök így rendelkezik.

Jelenti továbbá az elnök, hogy **Lukács** pénzügyminiszter a **Désy Zoltán** és **Kállay Ubul** interpellációira, tekintettel az ügyek sürgősségére, még az ülés folyamán óhajt válaszolni. Javasolja, hogy ezen választ a pénzügyminiszter 1 órakor adhassa meg.

A Ház így határoz.

Márkus Lászlónak egy a szept. 27-iki naplóban feltüntetett állítólagos közbeszólása, miután ezt a közbeszólást **Márkus** László nem tette meg, mert jelen sem volt az ülésen, töröltetik a naplóban.

Ezután következtek a napirend szerinti névszerinti szavazások különböző kérvények hovautalása tekintetében.

Fél 1 órakor félbeszakították a névszerinti szavazásokat és a Ház áttért a véderő javaslat folytatásához.

Ivánka Imre: Tény az, hogy a külföldi nagy államok, mint például Németország és Franciaország gyorsabban fejlesztették a hadseregüket mint mi. De ezekben az államokban kedvezőbbek a gazdasági feltételek s nagyobb a szaporodó vagyon. Mi nem hozhatunk ily nagy áldozatokat, ha csak nem kapunk nagy nemzeti engedményeket. Ebben a javaslatban pedig még a kilences bizottság programja sincs megvalósítva. A javaslat indokolása gyenge s emelt helytelen adatokkal operál. Így 42,300 tisztet számlál, holott valójában csak 40,300 tiszt van. (Mozgás és ellentmondás jobbról.) Miután egy esetleges háború nálunk amúgy is hegyvidéken folyna le, elsősorban a vadász zászlóaljokat kell fejleszteni és szaporítani. Ugy szintén keveseli a hegyi ütegek fejlesztését is. Koncedálja, hogy ami hadseregünk békelettszáma legkisebb; a létszámelés helyet azonban inkább az altiszti kérdést kell sikeresen megoldani, még pedig olyképen, hogy az altiszteknek jó fizetést biztosítsunk, amelyből családostul megélhetnek.

A két éves katonai szolgálat javasolt formája igazságtalan s szerinte a szocializmusnak nyújt tápanyagot. Ezt a kérdést talán úgy lehetne megoldani, hogy a tüzérséghez olyanokat soroznának, akiknek mechanikai előképzettségük van s ezeknek elég a két esztendő, a lovassághoz pedig az önként jelentkezőket kell bevenni, akiket aztán anyagi uton lehetne kárpótolni. Szónok nem hiva a két éves katonai szolgálatnak, mert 3 év alatt jobb a kiképzés. Ember anyagunk nem oly kiapadhatatlan, mint más államokban, s így a kevésbbé alkalmas anyagot kell majd besorozni. Úgy látszik, hogy a parádés kiképezést akarják folytatni, holott a helyett a háborúra kellene előkészíteni az embereket, s arra törekedni,

hogy a katonák jól tudjanak lőni. Nem helyesli azt a felfogást, hogy a katonaságra költött tőke nem vész el, náluok elvész! (Zaj.) Ezt nem tudják megcáfolni! (Nagy zaj jobbról.)

Felkiállítások balról: Jelentkezzenek, mi meghallgatjuk!

Ivánka Imre: A javaslatot nem fogadjuk el és határozati javaslatot nyújt be (Eljenzés balfelől.)

Lukács László pénzügyminiszter, mint kereskedelemügyi miniszter betérjeszt egy helyi érdekű vasútra vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet az elnöki javaslat értelmében a Ház kinyomatni és szétosztatni rendel.

Elnök javaslatot tesz a következő ülés napirendjére nézve, amit a Ház tudomásul vesz.

Lukács László pénzügyminiszter válaszként **Kállai Ubul**nak, kijelenti, hogy a hadügyminiszter nyilatkozatát félremagyarázták.

Az ülés vége 2 órakor.

A Drágán-vizmű áramvezetése.

A város belterületén nem engedik az átvezetést.

Ma, kedden délelőtt lesz Nagyvárad város székházában **Hollós** József műszaki főtanácsos, miniszteri kiküldött elnöklete alatt a Drágán-patak vizeinek felhasználásával létesítendő villamosteleg ügyében a tárgyalás. A forgalmi bank ugyanis a Drágán-patak vizierének felhasználásával előállított villamos áramot elakarja vezetni Hajdu-, Arad- és Biharmegye városaiba és nagyobb községeibe.

A kereskedelmi miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához, hogy a mai tárgyaláson a Nagyváradon át Berettyóújfaluba és Hajdumegyébe vezetendő villamosáram vezeték helyének és irányának megállapítása, valamint a távirda és telefonvezetékek biztonsága szempontjából teendő intézkedések meghatározása kerüljön szőnyegre.

A Drágán-pataki villamosmű óriási feszültségű, mintegy 100,000 voltos vezeték Nagyváradon keresztül szándékozik vezetni. Erre nézve már megmondtuk véleményünket, hogy a városnak ezt mindenáron meg kell akadályozni. Természetesen az ellen nem lehet a városnak kifogása, ha a veszélyes vezeték a város határában s nem a beépített területen szándékoznak a vállalat vezetni.

A Drágán-patak vizének felhasználásával létesítendő mű érdekében azzal igyekeznek a város lakossága körében hangulatot kelteni, hogy a tanács nem is akar a kérdésben tárgyalni, pedig egy év óta a városnál fekszik a vállalat beadványa.

Akik olyan nagyon sürgetik a kérdés elintézését, azok aligha ismerik az ajánlatot. A vállalkozók ugyanis a vizierővel előállított áramot 5 fillérjével hajlandók szállítani Nagyvárad városának, ha 50 évre lekötik magát.

Ezt a feltételt pedig a város semmiképen sem fogadhatja el, csak aki megnyomorítani akarja a várost.

Nagyvárad város villamos telepének ugyanis ma 58 fillérjébe van az áram előállítása, tehát

lehet-e, szabad-e becsületes uton a mostani nyolctized fillér előnyért 50 évre lekötöni a várost, mikor a technika újabb és újabb találmányokat hoz felszínre. Ki tudja, hogy 50 év múlva hol leszünk a világítás kérdésében s a városi villamostelegen újabb találmányok révén talán már legközelebb kapunk még sokkal olcsóbb villamosáramot.

Nagyon jól kell a város vezetőinek vigyázni, nehogy belevigyék egy olyan lekötöttségbe, amely a legnagyobb károsodásba vetné a várost.

Tekintettel a mai helyszíni tárgyalásra, a tanács ülést hívott össze, hogy megbeszéljék, milyen álláspontot foglaljanak el a város képviselői a villamosáram átvezetése tárgyában.

Lukács Odön ellenzi az átvezetés megengedését, mert villamos-áramszolgáltatás és vezetésre Nagyvárad városának van kizárólagos joga a város területén. Elvi álláspontot kell elfoglalni a Drágán-vizmű áramának a városon tervezett átvezetése ellen. Ilyenre csak a törvényhatóság adhat engedélyt.

Köszeghy József azt tartja, hogy amíg a tervet nem ismerjük, nem lehet a kérdést elutasítással elintézni.

Rimler Károly azon nézetben van, hogy addig nem nyilatkozhatnak a kérdésben, míg a vállalkozók és a város között, a beadott ajánlat alapján megállapodás nincs. Tárgyalásba sem bocsátkozhat addig a város. Azután majd felveszik a tárgyalást.

Dr **Thury** László az állami vezetésekre vonatkozó törvényt idézi s ebből azt a konkluziót veszi, hogy a városnak a tárgyalásba bele kell menni. Különben szerinte sem engedhető meg, hogy a városon át vigyék a vezetékét.

Rimler Károly kifejti, hogy a vállalkozók a városon kívül is elvezethetik az áramot. Csak ha Nagyváradal szerződést kötöttek, hozzadják be az áramot.

Bordé Ferenc azt véli, hogy kötelesek vagyunk túrni az átvezetést. Ha a város nem emel kifogást s nem vesz részt a tanácskozáson, megállapítják ugyanis a vezetés irányát.

Rimler Károly újból hangsúlyozza, hogy még korai a tárgyalás, mert pontos nyomjelzést sem láttak s nem tárgyalt a város a vállalkozókkal.

Gerő Armin javasolja, hogy tiltakozzanak a város képviselői minden oly célzattal szemben, amely ide be akarja hozni az idegen helyen előállított áramot, mert erre a városnak kizárólagos joga van; továbbá, mivel nem ismerik a nyomjelzést, konkrét javaslatokat és intézkedéseket sem tehetnek a köz- és vagyonbiztonság tekintetéből.

Belányi Imre, a városi villamosteleg igazgatója azon nézetben van, hogy még abban az esetben sem szabad megengedni 100,000 voltos áram keresztülvezetését a városon, ha Nagyvárad tőle venné a villamosáramot. Ilyen nagy feszültségű veszélyes áram átvezetését nem kötelek a város túrni.

Rimler Károly ezután rámutat, hogy a vállalat ajánlatát az áramszolgáltatásra még azért nem tárgyalták, mert a tavaszon éppen a vállalat kérte a kérdés függőben hagyását, a nyáron pedig nem lehetett ilyen fontos ügyet tárgyalni. Még e hónapban tárgyalás alá veszi az ajánlatot.

Végül a tanács abban állapodott meg, hogy a mai tárgyaláson a város képviselői jelentsék ki, miszerint tiltakoznak az ellen, hogy az áramot a vállalkozók a város belterületén vezessék át; annál inkább, mert az ajánlatot a

Csemegeszőlő! Hegyi borok! Világhírű LUKÁCS-féle mézédés Csemegeszőlő!

Ugy szintén tisztán kezelt, legkiválóbb minőségű fehér és vörös borok, legolcsóbban: **Mertz Nándor** csemegeüzletében Körös-u. Telefon 448 sz.

város nem tárgyalta még s a nyomjelzést sem ismerik. Ha azonban a város külterületén akarják az áramot átvezetni, ez ellen nincs a városnak kifogása.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér.

Alapított 1888.

A Bocskay-szobor leleplezése.

Bocskay fészében, *Kismarján* szobrot állítottak a nagy hajduvezérnek és a szobrot vasárnap adták át nagy ünnepségek keretében. Az ünnepségen a képviselőház küldöttségileg képviseltette magát. A törvényhozó testület küldöttségének illusztris tagjain kívül Nagyváradi város, Bihar és Hajdu vármegyék is képviseltették magukat.

A szép ünnepség lefolyásáról tudósításunk a következő:

Ünnepi szinbe öltözött az egész *Kismarja* községe és így várta a nagy eseményt, mely reggel háromnegyed 9 órakor kezdődött. A község határában díszes lovas-bandérium várta az érkező vendégeket, melyeknek sorát a képviselőház küldöttsége nyitotta meg. A küldöttséget dr. *Várady* Zsigmond vezette. Tagjai voltak: *Hoványi Géza* dr., *Telegdy József*, *Rednik Gábor*, *Zathmáczky István*.

Kilenc órakor ünnepélyes istentisztelet volt, melyen *Fráter* Barnabás dr. alispán is megjelent. *Miskolczy* Ferenc dr. főispán 10 órakor érkezett a határba, ahol bandérium várt rá. A főispánt nagy éljenzéssel fogadta a közönség.

Háromnegyed 11 órakor a lepellet borított szobor köré gyülekezett a közönség. Tizenegy órakor a Hymnussal vette kezdetét az ünnepély. A Hymnus magasztos hangjai után *Fodor Gyula* községi jegyző tartotta meg a megnyitó beszédet. Beszédében a szobor történetét ismertette. A szobor létesítésének kérdése 1906-ban vetődött fel, ekkor indítványozta a képviselőtestületi ülésen *Fodor* a szobor létesítését, amit a testület nagy lelkesedéssel fogadott.

A lelkes munka ez év május 21-én már annyira előrehaladt stádiumban volt, hogy a képviselőtestület kimondhatta a szobor megrendelését, melynek folytán az október 1-re leleplezés alá kerülhetett.

Fodor Mihály beszéde után dr. *Várady* Zsigmond országgyűlési képviselő tartott emlékbeszédet, melyben Bocskay István életét ismertette. Bocskayt csendes, békés, dolgos magyar embernek jellemzi, akit a német kényszerített rá, hogy fegyvert fogjon. A német politika egyoldalú rövidlátóságáról beszélt ezután, majd végül kéri a közönséget, hogy éljen Bocskay szellemében és végre értse meg a magyar a magyart.

Az emlékbeszéd után *Tóth* Arpád tanárjelölt adta elő nagy hatás kíséretében saját szerzeményű alkalmi ódáját.

Általános figyelem középpontjába került meg a leleplezés. *K. Nagy* Loránd gyógyszerész átadta a szobrot *Kovács* József főbíróknak. Az átadást követte a szobor megkoszorozása. Koszorút helyeztek el Hajdúvármegye, Hajdú-Böszörmény, Biharvármegye, Kismarja községe, a kismarjai ref. egyház, a kismarjai szöveteke-

tek, az önkéntes tűzoltók, az ipartestület, a közművelődési egyesület.

A leleplezési ünnepélyt 120 terítékű bankett követte, mely a község háza nagytermében volt. Az első köszöntőt, *Leelőssy* István ref. lelkész mondta a jelenlévő vendégeknek. *K. Nagy* Loránd a képviselőház küldötteire emelte poharát, melyre *Telegdy* József válaszolt. *Hoványi* Géza dr. pohárköszöntőjében Biharvármegye és Nagyváradi város törvényhatósága közötti kapcsolat szilárdításáról beszélt és a mostani kismarjai ünnepélyből is arra következtet, hogy a jövőben, is ép úgy fog működni szeretettel a két hatóság, mint eddig működött. Pohárköszöntőt mondtak még *Csonotos* Albert és *Csonotos* Elek, végül *Fanó* Lajos földműves, aki talpraesett magyar köszöntőjében *Fodor Gyula* községi jegyző személyével foglalkozott. A nép nevében az elismerés hangján emlékezett meg Kismarja fejlődéséről, melyben nagy része van a jegyzőnek. Ugyancsak a jegyző táradhatatlan buzgóságának tulajdonítható az is, hogy Kismarja Bocskay szobrával dicsekedhet.

A jegyző általános éltetésével értek véget a felköszöntők.

A bankett késő estig tartott s ezzel véget ért a szoborleleplezési ünnepély.

Keresd az asszonyt.

Budapesten a Bajnok-utcában tegnap reggel revolverlövés dördült fel. Egy főhadnagy lelőtt egy hadnagyot azért, mert ez feldulta családi bolgóságát. A lövés áldozata *Lázár* Ödön honvédhadnagy, *Lázár* Loránt miskolci osztrák-magyar bank tisztviselő öccse; a megrázó eset mély gyászba borított egy köztisztviselőben álló nagyváradi uri családot.

A hadnagy meghalt, a főhadnagy jelentkezett a térparancsnokságnál, hol tartóztatták.

A Bajnok-utca 24. számú házban az első emelet 7. számú kis lakásban lakik *Márkus* Aladár, a Báthory-utca 8. szám alatti Erdőfaipar r.-. hivatalnok.

A lakásban két év óta lakótársa *Lázár* Ödön honvédhadnagy, aki a kassai 7. honvédszolgálatban szolgált, de onnan tartósan szabadságot tartott.

Amikor *Lázár* Ödön még szolgálatot teljesített, megismerkedett egy bajtársa, *Bartl* Róbert, a szatmári 5. gyalogezred főhadnagyának feleségével, született *Okolicsányi* Erzsébettel és ennek az ismeretségnek az lett következménye, hogy a főhadnagné el akart válni az urától, hogy a hadnagy felesége lehessen.

Időközben *Lázár* szabadságot tartott és a hadnagy Budapestre ment.

A főhadnagnéval ügylátszik levelezett, mert Szatmárról a hívestársak között az élet túrhetetlenné lett és a fiatalasszony csütörtökön elhagyta az urát és Budapestre utazott azzal a szándékkal, hogy férjéhez nem tér vissza.

Budapesten az *Andrássy*-ut 32. számú házba szállt anyjához, özvegy *Okolicsányi* Bélánéhoz, akinek férje pénzügyi számtanácsos volt és előkelő rokonsága van.

Ugy az özvegyasszony, mint a rokonság ellenezte a hadnagygyal való frigykötést és özvegy *Okolicsányi* most sem szívesen hallgatta leánya terveit.

A főhadnagné levélben közölte a hadnagygyal, hogy megérkezett és egy kávéházban adott neki találkozt, de időközben anyja unszolására jövendőbeije életmódja iránt kezdett érdeklődni és nem a legjobbakat hallhatta, mert a légyottot levélben lemondotta, sőt közölte a

hadnagygyal, hogy mindennek vége, mert ilyen ember felesége nem lehet.

A hadnagyot nagyon elkésztette ez a szakítás; öngyilkosságot emlegetett és még egy utolsó találkát kért szombat estére. Ezt megis kapta, de *Okolicsányi* és *Bartl* nem érkeztek meg a találkára.

Az történt ugyanis, hogy *Bartl* főhadnagy «családi becsületének megmentésére» sürgős szabadságot kért és kapott és felesége után felment Budapestre, az anyósához.

A két lakótárs, miután hiába várt, csak reggel érkezett haza.

Lázár már lefeküdt, *Márkus* éppen lefeküdni készült, mikor az öreg takarítónő jelentette, hogy egy hordár akar sürgősen a hadnagy uralra beszélni.

A hadnagy kiugrott az ágyból, a hordár bejött és azt mondotta: *Okolicsányi* nagyságos asszony a kapu előtt várja a hadnagy urat, sürgősen beszélni óhajt vele.

A hadnagy sietve magára kapta polgári ruháját és leszaladt a kapuba, alig ért oda, eléje toppant a főhadnagy és rálőtt.

A golyó a hadnagyot a jobb szemén találta és az agyába fúródott. A hadnagy eszméletlenül rogyott össze, a főhadnagy pedig elfutott és az utcán eldobta a revolvert, egy 9 mm. buldogrevolvert.

Tas Mihály rendőr hallotta a lövést és látta a futó katonatisztet; utána iramodott, de a főhadnagy a *Podmaniczky*-utca sarkán felkapott egy villamosra és elmenekült.

A sérültet a mentők bevitték a XVI. helyőrségi kórházba, ahol rövid kínlódás után meghalt.

A főhadnagy előbb elment anyósának *Andrássy*-uti lakására, onnan be a térparancsnoksághoz, ahol önként jelentkezett.

Drágasági forradalom az Akadémián.

Ugy látszik, hogy a bécsi gyomorforradalom hullámai idáig is elcsapódtak. És csak természetes, hogy harcok katonákra az Akadémián találtak, mert hiába gunyolja a Darwin kör a váradi jogászokat, hogy érzékellenek a szociális eszmék iránt, ize a legelső impulzusra vehemens lánggal csapott fel az elkeseredés.

A helyzet természetesen rem olyan veszedelmes s amilyen hirtelen fölkaparodtak az indulatok, oly hamar el is ültek. Szombaton még iszonyu lármával gyüleseztek, tárgyaltak s vasárnap délbe már békés türelemmel ebédelték a megnyílt Mensán.

Az általános mozgalomra az adott okot, hogy a jogászok nem voltak megelégedve a tavalyi kosztal. Akeiót indítottak fel arra nézve, hogy az eddigi szerződést bontsák fel a kosztadóval és vigyék el a Mensát az Akadémia helyiségéből. Ebbe az igazgató nem ment bele. Kijelentette, hogy ha a Mensát elviszik az Akadémia épületéből, akkor sem ő, sem a tanári kar nem jelenik meg az ünnepélyes megnyitáson.

Ez érzelmi motívum előtt a jogászok, tekintettel arra a nagy érdemekre, amelyek dr. *Bozóky* Alajos a Mensa megalapítása és fenntartása körül szerzett, illő tisztelettel meghajoltak.

Bár súlyos indokai és éles adataik, szóltak a tavalyi mensakoszt kitűnősége mellett — többek közt egy palacsintába került finom üvegdarab — mindamelllett elég garanciának tartották az igazgató ígérteit arra nézve, hogy a koszt ezután kifogástalan lesz.

Emelik a kosztdíjat.

Szombaton azután kitört az ideig-óráig elnémult aggodalom és ellenzés. Délben, mikor odakünn szelid őszi nap ragyogott s a golyák ajtatos esőndel igyekeztek lefelé a széles kölépcsőkön, viharos hangok szakadoztak ki az egyik nagyteremből. Ott

üléseztet ugyanis a Mensa Bizottság, melynek joga van a kosztot ellenőrizni. Ez a Bizottság felhívta az eddigi kosztadót, hogy terjessze elő étlapját. Erre ez előrukkolt, hogy az étlap némi kis változtatással marad a régi, de a koszt árát felemeli 36 koronáról 48 koronára, — tekintettel az általános drágaságra.

Erre a méltánytalanságra felzúgott az elnyomott elégedetlenség annál is inkább, mert a kosztadó egyszerűen sarkon fordult és kijelentette, hogy nem hajlandó semmiféle engedelményt tenni. Az igazgató először úgy osztotta meg a koszdíjat, hogy 24 koronát fizet a Mensa alából és 24-et a jogászok fizessenek. Azonban a jogászok támogatására hozták az igazgató urnak, hogy van kezük közt olyan ajánlat is, mely a havi koszdíjat 40 koronában állapítja meg és sokkal jobb ételeket biztosít.

S ekkor igazán nemes szívre valló megoldást talált dr. Bozókó igazgató kijelentette, hogy hajlandó a Mensa alából 28 koronát adni, csak nyugodjanak bele abba, hogy a Mensa az Akadémián maradjon. Azonban a jogászok még mindig hangzottak a gasztronómiai szempontokat s az előnyösebb ajánlatok kedvezőbb voltát. Zajosan vonultak az igazgató elé és ismételték, hogy engedje elvinni a Mensát.

A türelmében már alaposan próbára tett igazgató azt a választ adta a jogászok megbízottjainak, hogy ebben az esetben felfüggeszti a Mensát. Ez természetesen érzékeny anyagi kárt okozott volna a jogászoknak, mert tovább is drága kosztot kellett volna váltaniok a városban.

Csendes hangú kérésre fogták tehát a dolgot és nagynehezen oly megállapodásra jutottak, hogy am jót! Maradjon a Mensa az eddigi vállalkozónál, emeltesék föl a díj 48 koronára, de a szerződés csak ideiglenes legyen; nevezetesen, hogy három havi időre szóljon. Ha akkor is kifogásuk lesz az emelt áru koszt ellen, akkor elvihetik a Mensát.

— De — tette hozzá megbékélve az igazgató — addig, míg én itt leszek, ne háborgassák. Aztan tegyenek, amit akarnak.

Ezzel végképp le is simultak az ügy hullámai. A jogászok azzal a közmondással igyekeznek cáfolgatni a mostani koszt jobb minőségét, hogy új szita szegen függ.

A nyilvános könyvtár megnyitása.

Nagy ünnepek színhelye lesz október 8-án ismét Nagyvárad; az ország kitűnőségeinek egyrésze, a tudományos férfiak egész sokasága érkezik Nagyváradra, hogy résztvegyen a Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének Nagyváradon tartandó évi közgyűlésén s részesei legyenek Nagyvárad kulturális ünnepének: a közégi nyilvános könyvtár megnyitásának s ezen jelentőségű alkalommal fontosságát jelenlétükkel is dokumentálják. A részletes programot már közöltük.

A rendező bizottság vasárnap délelőtt a város házában ülést tartott, dr. Adorján Armin elnöke alatt.

Elnök az ülésen bejelentette, hogy kiváló vendégek jönnek el a kongresszus alkalmából Nagyváradra. Eddig 70-en vannak bejelentve.

Megállapították, hogy a vendégeket a vasút állomáson a rendező bizottság tagjai fogadják s szállásaikra kísérik. A vendégek közül *Wlassics Gyula*, dr. *Fejérváry László*, *Radics Jenő* és *Szalay Imre*, gróf *Széchenyi Miklós* püspök vendégei lesznek, a többi vendégeket pedig a *Rimanóczy-* és a *Fekete Sas* szállodában szállásolják el.

Az ismerkedési estély a Pannoniában lesz étlap szerint, más nap délben pedig a Vigadóban lesz a diszebed a vendégek tiszteletére.

A diszebed rendezésével *Köszeghy József* városi főmérnököt bízták meg.

A Püspöktúrdói kirándulás elmarad.

A rendezők a város színeit viselő gombot és karszalagot viselnek.

A rendezőbizottság ezután is felhívja a városi törvényhatósági bizottság tagjait, hogy minél tömegesebben vegyenek részt a diszebeden s részvételüket *Köszeghy József* főmérnöknel jelentsék be. Egy teríték ára 8 korona.

A nyilvános könyvtár szabályzata, melyet a július havi közgyűlés alkotott meg, tegnap jóváhagyva leérkezett a belügyminisztériumtól. A jóváhagyott szabályzat alapján még a havi közgyűlés megalapítja a könyvtár bizottságot s a nyilvános városi könyvtár megkezdi működését.

! Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű !

legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruháza

üzégnél, Fő-utca szerezhető be.

Gymnasium, Reál és Polgári iskolai diák sapkák.

TORNA CZIPŐK.

115

UJDONSÁGOK.

* Belopotoczy püspök audiencián.

Dr. *Belopotoczy Kálmán* v. b. t. tanácsos, felsz. püspök, váradai kiptalani nagyprépost tegnap délután elment Nagyváradról. F. hó 5-én legfelsőbb kihallgatáson jelenik meg *Becsben* a király előtt, hogy megköszönje neki legújabb nagy kitüntetését és nagypréposti kinevezését. — Azután *Innsbrückba* megy, ahol e hó közepén nagy ünnepek közt megy végbe az új nagyszabású jezsuita kollégium felszentelése, melyen mint az intézetnek egykori növendéke és nagy jótévedője fog részt venni s két oltárt felszentelni a mi nagy prépostunk, ki csak három hét múlva érkezik vissza Nagyváradra.

* **Személyi hír.** *Schiff Ernő*, a gyermek-kórház igazgató-őorvosa szabadságáról hazatért s átvette a gyermek-kórház ügyének vezetését.

* **Hymen hírek.** Dr. *Frankó József* előkelő fiatal ügyvéd, a Nagyvárad Takarékpénztár helyettes ügyésze vasárnap vezette oltárhoz Tokajban menyasszonyát, *Mészáros Iré* német, *Mészáros Lajos*, volt debreceni táblabíró özvegyének leányát. Az esküvőn részt vett mindkét család előkelő rokonsága. Násznagyok voltak: *Márk Endre* udvari tanácsos, a debreceni ügyvédi kamara elnöke és *Hoffmann Hugó* altábornagy, akit akadályoztatása miatt dr. *Stettner János* székelyhídi kir. közjegyző helyettesített. A szertartást fényes lakoma követte *Szabó Lajos* kir. járásbíró vendégszerető házában. A fiatal párt az ország minden részéből elhalmazták távirati jókívánságokkal.

Molnár Károly postatiszt lapunk volt munkatársa a napokban tartotta meg eljegyzését *Zsiga Irmuskával* Nagyváradon.

* **Védekezés a drágaság ellen.** Mi alulírott körösutcai lakosok a védekezésnek azt a leggyorsabb, mert könnyen megvalósítható módját tartjuk legcélszerűbbnek, hogy a város lakosai kisebb körzetekre terjedő *Családi szövetségeket* (nem szövetkezetek) alakítsanak, amelyeket később, ha az eszme gyakorlatilag is bevált, még nagyobb előnyök elérése céljából *«Központi beszerzőhely»* intézne. Kisératképpen kezdetben csupán hus, tej, kenyér és tüzelő-

anyag beszerzésére terjedne a szövetkezés, melynek megvalósítása végett arra kérjük a Körösutca, valamint az abba betorkoló utcák lakosait, hogy a felvetett eszme feletti értekezés céljából f. évi október 8-án délután 4 órakor a *Mezey Mihály-utcai* tűzoltólaktanya nagytermében tartandó értekezletre minél nagyobb számban megjelenjenek sziveskedjenek. Eredendő dőknek addig is készséggel ad részletes felvilágosítást *Somlyó V. Ignác* magánhivatalnok (Körös-utca 56) d. u. 1—2 órakor. Nagyvárad, 1911. szeptember 29. *Dajkovic János* fényképész, *Mertz József* városi irodatiszt, *Kohn Menyhért* nagykereskedő, *Engel Dezső* fogtechnikus, *Bajtay József* fodrász, *Muresán Valér* m. kir. kü. s. titkár, *Molnár Béla* polg. iskolai tanár, *Blau Sámuel* magánzó, *Somlyó V. Ignác* magánhivatalnok, *Tonk Emil* kárpitos.

* **A bábaképezde igazgatója szabadságon.** Dr. *Konrád Jenő* a nagyvárad m. kir. bábaképezde igazgató tanára részére a vallás- és közoktatásügyi miniszter egészségének teljes helyreállítása céljából hat havi szabadságot engedélyezett s ezen időre a bábaképezde vezetésével dr. *Konrád Márk* kir. tanácsos nyug. igazgató-tanárt bízta meg. Dr. *Konrád Jenő* jelenleg *Abbáziában* időzik, melynek enyhe levegője jó hatással van egészségére.

* **A mentők működése.** A mentők mult havi működéséről tegnap készítette el a parancsnokság a hivatalos kimutatást. Eszerint a mentők a mult hóban 100 esetben nyújtottak elsősegélyt. Ebből láthatjuk a derék mentők a mult hóban is kivették részüket a munkából.

* **Áthelyezés.** *Miskolczy Ferenc* dr. alispán tegnap dr. *Molnár István* cséffai járási orvost a nyugdíjazás folytán megüresedett derecskei körorvosi állásra nevezte ki, illetve helyezte át.

* **A luxemburgi ügyészség keres egy kötegyáni embert.** Kemény hangú rövid, minden magyarázás nélküli átirat érkezett a vármegyéhez a luxemburgi államügyésztől. Ebben a megkeresésben a következmények terhe alatt hívja fel az említett hatóság a vármegyét, hogy *Szabó Lajos* nevű kötegyáni emberről adjon teljes felvilágosítást. A levelet kiadták a kötegyáni előjárásúknak, ahol kutatni kezdtek *Szabó Lajos* után. Nem volt nehézség dolog *Szabóra* rá akadni. *Szabó Lajos* nevezetes tagja a kötegyáni legényeknek. 1883-ban született és 1904-ben a királyi törvényszék halált okozó súlyos testi sértés miatt letartóztatási rendeletet adott ki ellene. *Szabó Lajos* azonban nem lehetett elfogni, mert még idejekorán megszökött *Kötegyánból* és *Franciaországba* menekült. *Kötegyán* halni sem akar *Szabó Lajos*ról. Lehet, hogy oka van erre, mert a luxemburgi hatóság nem minden ok nélkül érdeklődik utána.

* **A Mensa megnyitása.** Vasárnap ünneplés hangulatban folyt le az Akadémián a Mensa Akadémika megnyitása. Megjelent azon dr. *Bozókó Alajos* udv. tan. igazgató, dr. *Kiss Géza* és dr. *Bockor Mihály* jogtanárok. A pompásan megterített asztalon exultáló finom zamau vörös bor is csillogott, amit tulajdonképpen tiltanak az alapszabályok. Az ifjuság részéről *Mikovic Ferenc* üdvözölte a megjelent vendégeket és hálásan, szinte kitorzó lelkesedéssel köszönte meg az immár távozóban lévő igazgató nemes fáradozását, hogy ezt a jótékony, szegény jogászokra nézve oly fontos és áldásos intézményt megteremtette és felvirágoztatta. Az őzinte ünneplés minden kifejezés nélkül elhalmozták a meghatott igazgatót, aki meleg szavakkal köszönte meg az ünneplést. A kedélyes hangulat jegyében tefolyó ebed legfrappánsabb toasztja a dr. *Kiss Géza* jogtanáré volt, aki könnyed humorral dicsérte szembe a jelenlévő igazgatót.

* **Mi az ára a marhahusnak Biharvármegyében.** A beéli tenkei és belényesi főszolgabírók tegnap jelentést tettek a vármegyéhez a marhahus áráról. E szerint a tenkei járásban a legolcsóbb 1 kor. 05 fillér és a legdrágább 1 k. 12 fillér volt a hus. A beéli járásban a legolcsóbb 80 fillér és a legdrágább 1 k. 52 fillér, a belényesi járásban a legolcsóbb 1 kor. 36 és a legdrágább hus 1 korona 44 fillér volt.

* **A kolera állása.** A belügyminiszter tegnap tudatta az alispánnal, hogy szeptember 24-től 30 ig az ország területén 29 újabb kolera eset fordult elő, melyből 14 halálos végű volt. Kolera esetek fordultak elő Baranya, Fejér, Krassó-Szörény, Pest-pilissoltkiskun és Torontál vármegyében. Budapesten az utóbbi 5 nap alatt nem fordult elő újabb kolera eset. Ujpesten 2 udvarban lépett fel a beteség.

* **Kitiltották a cigányokat Törökországból.** Az ottomán kormány rendeletet adott ki minden konzulnak, hogy a Törökországba vándorló cigányok utlevelét ne láttatkozzák. A török kormány egyidejűleg az egész török birodalomból kitiltotta a cigányokat. A belügyminiszter tegnap értesítette a kitiltásról a vármegyét megfelelő eljárás végett.

* **Egy orvos egy járásban.** A beéli járás főszolgabírója tegnap jelentést tett az alispánnak, hogy kolera esetén két járványorvosra lesz szükség, mert jelenleg a járás területén mindössze egy orvos van.

* **Felakasztotta magát.** Molnár Lajos 44 éves napszámos Bányasor 37. szám alatti lakásán tegnapelőtt délben öngyilkossági szándékból felakasztotta magát. A házbeliek még idejekorán észrevették és levágták. Az előhívott mentők beszállították a kórházba. Kihallgatása alkalmával azt adta elő, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt lett öngyilkos.

* **Hasba szurta a társát.** Felsőpatak községből véres eset híret közli tudósítónk. Pántis János és Tur Péter odavaló legények valami csekélység miatt összevesztek, s veszekedés hevében Tur Péter annyira indulatba jött, hogy kirántotta a kését és Pántis Jánost hasba szurta, aki eszméletlenül terült el a földön. Eletveszélyes sebeivel beszállították a biharmeyei közkórházba. A késelő legényt a csendőrség letartóztatta.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puska-művesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telephon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bemer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

x **Habig kalapok, Fownes keztyűk, angol cipők egyedüli raktára** RÓTH M. UTÓDÁNÁL.

x **À LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csakis **Aszódynál**, Kossuth-utca és **Cukorkakirálynál** Kert-utca-n kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-ös 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségéért a cég neve garancia. Minden csomagon az **Aszódy** név olvasható. Telefon 635. 550

x **Casinók,** olvasóköri-, nép-, önképző-könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. Benkő Arthur könyv és papír keresk. modern antiquariumában, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.

Rimanóczy műbutorgyár.
 :- Állandó bútorkiállítás. :-
 I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.
 Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.
 Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.
 :- TELEFON: 796. :-
 Költségvetés díjtalan.

Kolosváry Sándor
 ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

ÓVÁS.
 Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor ujat és szépet nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.
TÁTRAY GUSZTÁV
 Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.
 Figyeljünk a cégre!

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.
 Kioszközöl törlesztéses és jelzálog kölcsönök, Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbécselés szerint GYORSAN OLCSON KÖLCSÖNT folyósítat.

x **MEGÉRKEZTEK** a Párisi és Bécsi kalap modellek, Nagy Sándor-u. 4. szám alatt.

Siessünk Radó és Kertész
 női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,
 ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek **olcsón eladásra.**
 Mosó grenadino, ba'stok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — Most sok pénzt megtakaríthatunk, ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

SZINHÁZ.
Heti műsor:
 Kedd: Theodor és társa.
 Szerda: Theodor és társa.
 Csütörtök: Az ártatlan Zsuzsi.
 Péntek: (október 6 ikán) Bánk bán.
 Szombat: Az ártatlan Zsuzsi

Theodor és társa.
 Szakadó esőben telt színház. Talán valami nagy művészi eseményről van szó? Nem, csak piros a színlap, tehát megint vigszínházi malacságok lesz szerencsénk. A darab tárgya a szokásos, tarkítva a legképtelebb kacagtató helyzetekkel. A nevetés egész este egy percre sem szűnik meg, még aki megbotránkozik, az is nevet.

Az előadás jó volt, Tóth Elek, Leövey és Szentgyörgyi Márta nagyszerűen játszottak. Szentgyörgyi azonban ne adja be a pályázati kérvényét az Operához. Kedves volt kisebb szerepében Polgár Mariska. Hunyady és Sik is igen jók voltak.

Oktober 6. a színházban. Szokásos kegyeletes tényképpen a nagyvárad színház évről-évre diszeldadással adózik október 6. hóseinek az emlékére. Ez idén a Bánk bán adja a színház elsőrangú szereposztásban.

Vas és rézbutor
 Gyári raktári
 Szekrényág 3 matracal 20 korona
 Sodronybetét 10 korona
 Rézkarniss 4 korona
 Gyermekegy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
 vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

MULATSÁG.

Szüreti mulatság. A Református Kör vasárnap tartotta szüreti mulatságát. A vendégek zsufolásig megtöltötték a Kereskedelmi Csarnok helyiségét. A szüreti mulatság a csöszök és szép csöszleányok felvonulásával kezdődött, miközben alkalmi szüreti dalt énekeltek, melyet a közönség hangos kívánságára meg kellett ismételn. Azután következett a körmágyar, melyet 20 pár táncolt. Szüret után megkezdődött a tánc és a szépségverseny. A négyest két kolonban 120 pár táncolta.

IRODALOM.

A Katholikus Szemle októberi füzetje a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: *Mészáros Aladár*: A műélvezet az ethika és esztétika világításában. II. *Vay Péter gróf*: Spanyol képzőművészet. *Hadszegő Gyula*: A naptár kérdésről. *Merchich Máté*: A mechanikai tanok kategorikus érvényessége. *Domokos István*: Szétszakadt hur. *Sik Sándor*: Az Enekek énekéből. Folyóiratok szemléje. Könyvismertetések és bírálatok.

Igazságszolgáltatás.

A féltékeny férj meglötte a volt vetélytársát.

Egy nagyobb szabású bűnpörben kezdődött meg ma a tárgyalás a kir. törvényszék esküdt-bírósa előtt. A vádlott *Horzse Tógyer*, akit azzal vádolnak, hogy meglötte ifj. *Horga Tivadart*, mert udvarolt a feleségének.

Ketten udvaroltak Lunkafalva község egyik legszebb leányának, *Blidár Annának*, *Horzse Tógyer* és ifj. *Horga Tivadar*. A vetélytársak közül *Horzse Tógyeré* lett a győzelem. A leány őt szerette és a múlt évben feleségül is ment hozzá.

Azonban ifj. *Horga Tivadar* nem tudott nyugodni, hanem továbbra is csak legyeskedett a fiatal asszony körül. A férj természetesen nem nézte jó szemmel a dolgot, féltékenykedni kezdett az asszonyra s végül is elhatározta, hogy egyszer s mindenkorra végez a volt vetélytársával.

Ez év március 23-án este azután odalopdózt *Horga Tivadar* lakásának a közelébe és rálőtt *Horgára*, akin súlyos sérülést ejtett a golyó, azonban sebéből csakhamar felépült.

A kir. ügyészség szándékos emberölés kísérlete miatt emelt vádat *Horzse Tógyer* ellen. Ma kezdődött meg a tárgyalás *Korn Lajos* elnöke alatt. A vádat dr. *Szolnok Jenő* képviseli, a védelmet *Poyvár Széver* dr. ügyvéd látja el. Az ügy tárgyalása előreláthatólag 3 napot vesz igénybe. A mai napon a vádlottat hallgatta ki a bíróság, aki váltig tagadja tettét. Azután a tanúhallgatásokra került a sor. Ítélet holnaputánra várható.

§ **A vámpanama utóhangjai.** A kilenc évvel ezelőtt kipattant vámpanama kínos ügye még mindig dolgot ad a bíróságnak. A bűnügyben a legfelsőbb fórum is marasztaló ítéletet hozott a volt vámfelügyelő és egy vámos ellen, de ezzel még nem ért véget ez a kínos ügy. *Beczky Artur*, ártatlanságára hivatkozva, perújítást kért s az újra felvételi kérelmében vádaként emelt egyik tanácstag ellen, szabálytalanságokat hozván fel, később pedig

feljelentést adott be az illető tanácsos ellen, hogy befolyásolni akarta egyik főtanut a *Beczky*ra kedvező vallomásának visszavonására. A megvádolt tanácsnok hamis vádért pert indított *Beczky Artur* ellen s az első bíróság el is ítélte *Beczky Arturt* 3 havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre. Felelősség folytán tegnap tárgyalta az ügyet a kir. tábla s ítéletében *Beczky Arturt* a hamis vád bűncselekménye és kö etkezményei alól felemeltette. Az ítélet jogerős. Hír szerint *Beczky Artur* ezen ítélet alapján újból kérni fogja bűnpörének megújítását.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézete.

Üvegsziszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főosztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

— CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KÍTYUNTETVE. —

Telefon 1164.

TANÜGY.

Értesítők.

(A nagyvárad általános és szakirányú iparostanoneiskola és az ipari továbbképző tanfolyamok értesítője az 1909—1910 és 1910—1911. évfolyamról.)

Városunk ipari fejlettségének egyik megvilágítója a fentnevezett értesítő, amely 116 lapon számol be Nagyvárad ipari oktatásáról. A bevezető értekezés *Lukács Odón* városi tanácsos, iparoktatási bizottsági elnök memorandum, amelyet augusztus hó végén Nagyvárad főispánjához terjesztett be. Ez értekezésnek főcélja egy felső ipariskola felállítását. A memorandum meggyőző érveket sorol fel s részletes tervet is nyújt. Ipari muzeum létesítésének eszméjét is felveti.

A második értekezés a bírálatok és jutalmazások módjának revíziójával foglalkozik. Ez a javaslat, amelyet a város iparoktatási bizottságához nyújtott be *Szűcs Izsó* ipariskolai igazgató, a múlt iskolai évben rendezett tanonc-munkakiállítás alkalmával szerzett tapasztalatokról számol be és a kitüntetések igazságosabb és célszerűbb módját ajánlja.

Az értesítő többi része a két évi iskolai működésről ad számot.

Az ipariskolai tanulók száma a folyó iskolai évben is szaporodott. Összesen 2101 tanuló nyert kiképzést. Ezek közül 142 növendék a továbbképző tanfolyamnak volt tagja. E létszám tíz év alatt 1200 emelkedést mutat. Természetes, hogy a fejlődéssel lépést kell tartania a szervezeti fejlődésnek is. Ennek is van nyoma az értesítőben. Az 1910. év október havában a város átvette a nagyvárad vendéglők által fenntartott pincériskolát és azt fodrász—pincér iskolává átszerveve még október hóban megnyitotta.

Beszámol az értesítő a gyermektanulmányrajz- és kézimunka-kiállításról is, melyen az újvárosi róm. kath. iskola tüntette fel a legjobb eredményt.

A patronázs-intézmény működését világosan feltünteti, hogy a f. évben 83 jelentkező tanuló helyezte el. Az érdeklődést mutatja, hogy 96 mester ohajtott tanuló. Ezek közül azonban csak 77 nyert. Az év végén tekintélyes pénzüsszeget osztott ki az intézet, mint jutalmat és ösztöndíjat.

Jutalmat 154 tanuló kapott összesen 297 korona értékben. Ösztöndíjat pedig 9 tanuló 360 korona értékben.

Városunk vezetősége remélhetőleg nem fog elzárkózni attól, hogy a helyi ipar fejlődését a haladásban mindjobban és jobban előmozdítsa. (§)

LEGUJABB.

Készenlétben az osztrák-magyar flotta.

Paula, okt. 2.

(Késő éjjel jelenti tudósítónk.) Az osztrák-magyar haditengerészet hajórajához tartozó flotta készenlétben várja a parancsot a mozgósításra. A flotta 2 cirkálóból, 2 pánccelos, 2 torpedóuzózból és 3 torpedónaszádból áll.

Fiume, október 2.

(Saját tud.) A világító tornyokat eloltották, hogy a török hadihajóknak meg ne világítsák az utat.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Figyelem!

Kálló István mezőgazdasági és műszaki részv.-t. vezérigazgatója ellen Nagyváradon bírósággal megítélt 260 korona és járuléka követelés eladó.

Bővebbet Frischmann iroda, N.-Várad, Zöldfa-utca 21. sz.

5412—1911. Tkv. sz.

Árverési hirdetménykivonat.

A székelyhídi kir. bíróság mint tkvihatóság, közhírré teszi, hogy özv. Türmenstein Györgyné és a kir. kincstár végrehajthatónak Miskolczy Albert végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszékhez tartozó székelyhídi kir. bíróság területén levő Székelyhid község határában fekvő és a székelyhídi 1273. sz. betétben A II. 6—9 sor, 1954—2, 1956—2, 1957—1—b, 1957—2—b. hrsz. a. felvett, a Kisvecseren levő kertekre, szántóra és szőlőre a végrehajtási árverést elrendelte és annak foganatosítására határidőül az 1911. évi október hó 20. napjának d. e. 10 óráját a járásbíró árverési helyiségébe kitűzte.

Kikiáltási ár 2651 korona, s az árverésre kitétt ingatlan ezen ár kétharmadán alul el nem fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. bíróság mint tkvi hatóságánál és Székelyhid község elöljáróságánál tekinthetők meg. Székelyhid, 1911. július 22. Zsiga Lajos sk. albiró.

A kiadmány hiteltől

HETEY,

kir. telekkönyvvezető.

Nagyságos Asszonyom

miért nem hord Párisi vagy Bécsi kalapot?

Most, amikor módjába volna csak újdonságot vásárolni, mert amióta

MEGNYILT A

PÁRISI KALAP-SZALON

Nagy Sándor-utca 4. szám alatt

ahol minden 10 napban változatos újdonságot lehet találni.

Szives látogatásokat kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

Krámer és Kirsnerné, Párisi Kalap-szalon vezetői.

Alakításokat kiválasztott modellek után készítünk.

Dajkovits E.

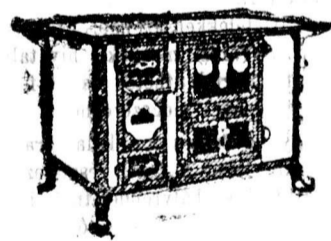
fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájvíz	25 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
8 » Thymol	20 »	1 dob Lickner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatín	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkéfe	05 »
1 » tégely Odontin togpaszt	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	35 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kőűkefével	70 »
1 » Jera violette brillantín	80 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya gycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantín	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumieső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egyegyed Ko Brunz watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »	1 » Beloderma kézfinomító	28 »		
		1 » vegtégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szabónak ellátása, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallók.Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

: : felvétetik : :

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.**Bumbera István**papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

**Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.**

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

**Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.**

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

14693—1911. szám.

Ajánlati felhívás.

A város tanácsától fenti szám alatt vett megbízás folytán a Nagyvárad város tulajdonát képező villamosmű-telepen létesítendő műhely építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi október hó 9-ik napján d. e. 10 órakor a városháza tanácstermében ajánlati tárgyalást fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld, kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka.
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádogos munka.
6. Cserepező munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló munka.
10. Üvegező munka.
11. Kályhás munka.
22. Vízvezetési munka.

Bánatpénzül ajánlati összeg 5 % -a, teendő le a város házipénztárába. A bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le, amit az az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1911. évi október hó 9-ik napjának d. e. 10 órájáig adhatók be, amikor is azok nyilvános ülésben fognak felbontatni, az ajánlatok egy koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított pécsettől lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni. A borítékon megjelendő a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell kitüntetni azon egységi árakat, melyek mellett a munkálatok végrehajtására magukat kötelezik.

Azon ajánlattevők, kiknek ajánlatát a város jogerősen elfogadta, kötelesek a vett felhívástól számított 8 nap alatt a munkálatot megkezdeni s azt oly erővel folytatni, hogy az összes munkálatok 1911. december hó 15-re teljesen befejezve s kifogástalan, használható állapotban átvehetőek legyenek.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek, az ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 5 koronáért megszerezhetők.

Ajánlatot úgy az összes munkálatokra, mint az egyes munkanemekre lehet a fenti részletezés szerint beadni. A közszállítási szabályrendeletnek hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőkre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevőt ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

12. A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb ajánlati tárgyalást irhasson ki.

Azon pályázók, akik még üzleti összeköttetésben a várossal nem állottak, vagy a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat a vállalatuk telepe szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket s az ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ösméri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

Kelt Nagyváradon. 1911. sept. 28-ik napján.

Komlóssy József,
tanácsnok mint az árverési
küldöttség elnöke.

A Biharvármegyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/_o-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

161

Telefon 1153. Interurbán Telefon 1153.

A tisztelt hölgyközönségnek!

tudomására adom, hogy a budapesti, bécsi és külföldi tanulmányutról a legmodernebb újdonságot megszereztem a tisztelt hölgyközönség részére, amely bármikor megtekinthető.

A legújabb

Direktovárfűzők

csipő s hasfűző, trikó-fűzők, melfartók és mindenféle különlegességi fűzők nálam kaphatók készen és mérték után elkészítem. Raktári fűzőkben nagy választék és olcsóbban beszerezhető nálam, mint bárhol. Becsés pártfogását kérve

Izsák Lidia

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

A Sziglleti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.
Fűzők tisztítását és javítását jutányos áron elvállalom.

Értesítjük

igen tisztelt vevő közönségünket,
hogy legújabb kicsinybeni elárú-
sító üzletünket

Zöldfa-utca 7. sz. alatt

Dr. MUNK házban megnyitottuk.

Moskovits Farkas és Társa

elző és csizmagyár r.-t. Zöldfa-utcai fióküzlet.

Legnagyobb választék férfi, női és
gyermek czipőkben!

Egységes szabott gyári árak!

TELEFON!

Megérkezett

a nagy czipő szállítmány, az első
nagyváradai selejtes czipő áru-
házba, ahol minden fajta czipő
igen olcsó árban kapható.

■ Belvárosi Takarékné épület, Barcs-palota. ■

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSÓ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben készítettnek.

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
politikai napilap kiadóhivatala.

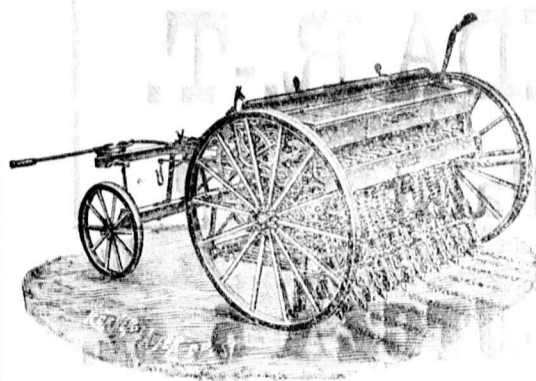
Alapítottott:
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántúl”-ban közöltetnek.

Alapítottott:
1894.

Szabadalmazott RECORD II. műtrágyaszóróval egyesített vetőgépek,

melyek az egyedüli létező legtökéletesebb és kifogástalanul működő kombinált gépek. Kanalas és tolóskerekes vetőgépek, bármely magnem elvetésére. Resicai egyes és kettős válogatott legjobb acélfajtákból készült ekék és egyéb talajművelési eszközök. Eredeti amerikai tárcsásboronák. Szecska-répvágók, kukorica-morzsolók és teljes takarmány kamra berendezések. Kalmár-féle rosták. Benzin-, szivógáz- és nyersolajmotorok már 1 lóerőtől kezdve. **BORPRÉSEK** és más szőlőszeti eszközök állandóan raktáron vannak és azonnal szállíthatók. **Árajánlatokkal szívesen szolgálunk!**

M. Kir. Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

Telefon 858.

nagyváradai fiók Nagypiac-ter 1. sz.

Telefon 858.

KAJARI ÖDÖN
ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVARAD
BEÖTHY ÖDÖN U. 46

Készít **villamos világítási és erőátviteli,** valamint csengő és házi telefon berendezéseket. A legjobb minőségű **Dr. JUSTH-féle Welframlámpák** 2 korona 30 fillérért kaphatók.

Szabadalmazott folyton-égő **Meteor** Kályhák sz. 1166.

KÁLYHA
TÁLCZÁK
ELLENZÖK
FAKOSARAK
SZENTARTÓK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN

Szabadalmazott folyton-égő **Meteor** Kályhák sz. 71-79 sz. 1174-1176

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében N. Várad, Rákóci-ut.